

Miltä tilanne näyttää Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla?

VTT, johtava asiantuntija Timo Aro

Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI

29.9.2022

ALUE- JA VÄESTÖNKEHITYKSEN kehitystrendit syksyllä 2022

1

Kaupungistumis-, keskittymis- ja vyöhykekehitys sekä monipaikkaisuus ja paikkariippumattomuus etenevät **samanaikaisesti**

2

Alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen pikemminkin kiihtymässä kuin tasoittumassa, mikro-sijainnin ja solmupisteiden merkitys korostuu kaikessa

3

Nopeiden liikenneyhteyksien, sijainnin ja koulutuksen välinen ”pyhä kolmiyhteys” korostuu samanaikaisesti digitalisaation lisääntyessä

4

Demografinen muutospaine ja osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet vaikuttavat kaikkien alueiden kehitykseen sijaintiin ja kokoon katsomatta

5

Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön kasvava merkitys koko maan ja alueiden tulevassa väestödynamiikassa

+

Tekemättä jääneet tai myöhässä tulevat uudistukset

ESIMERKKI vieraskielisten määrän kehitys koko maassa

458 042 (8,3 %)

vuonna 20201

224 328 (4,2 %)

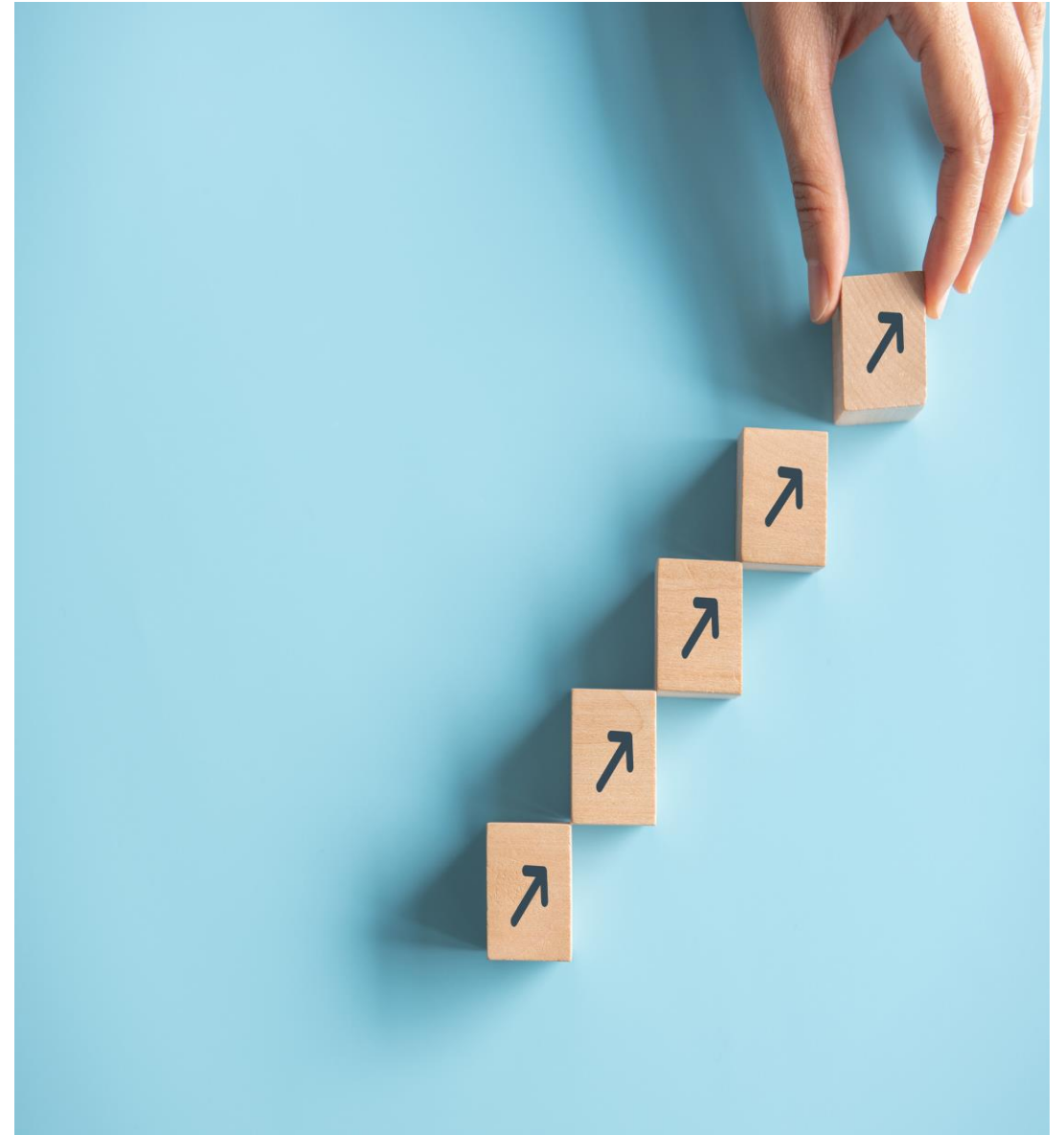
vuonna 2010

99 227 (1,9 %)

vuonna 2000

24 783 (0,5 %)

vuonna 1990

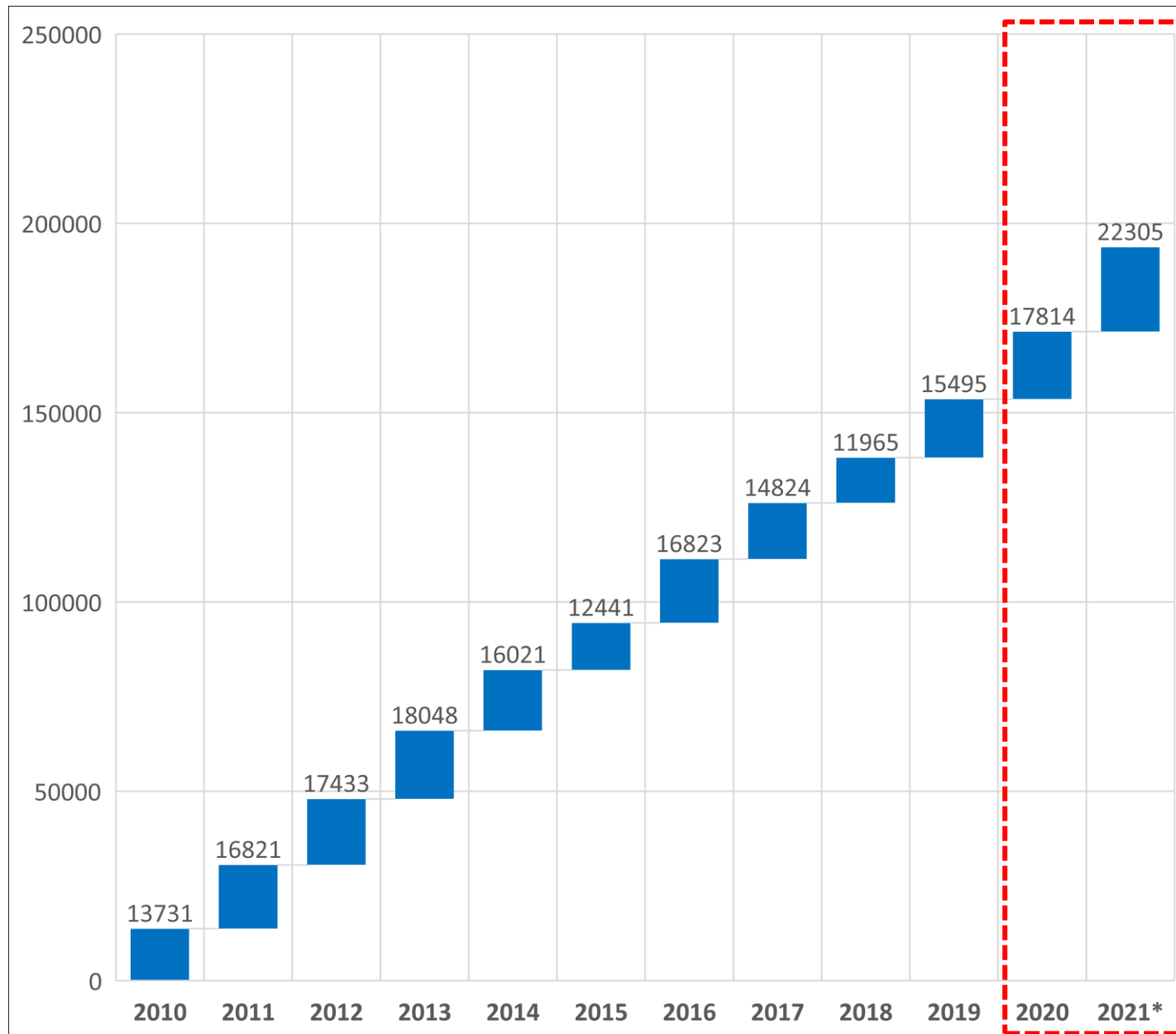

LÄHTÖKOHTA

”Hallituksen tavoitteena on vähintään **kaksinkertaistaa työperäisten maahanmuuttajien määrän ja kolminkertaistaa ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän** vuoteen 2030 mennessä. Taustalla on huoli heikkenevästä huoltosuhteesta, työvoiman saatavuudesta ja **kestävyysvajeesta**”

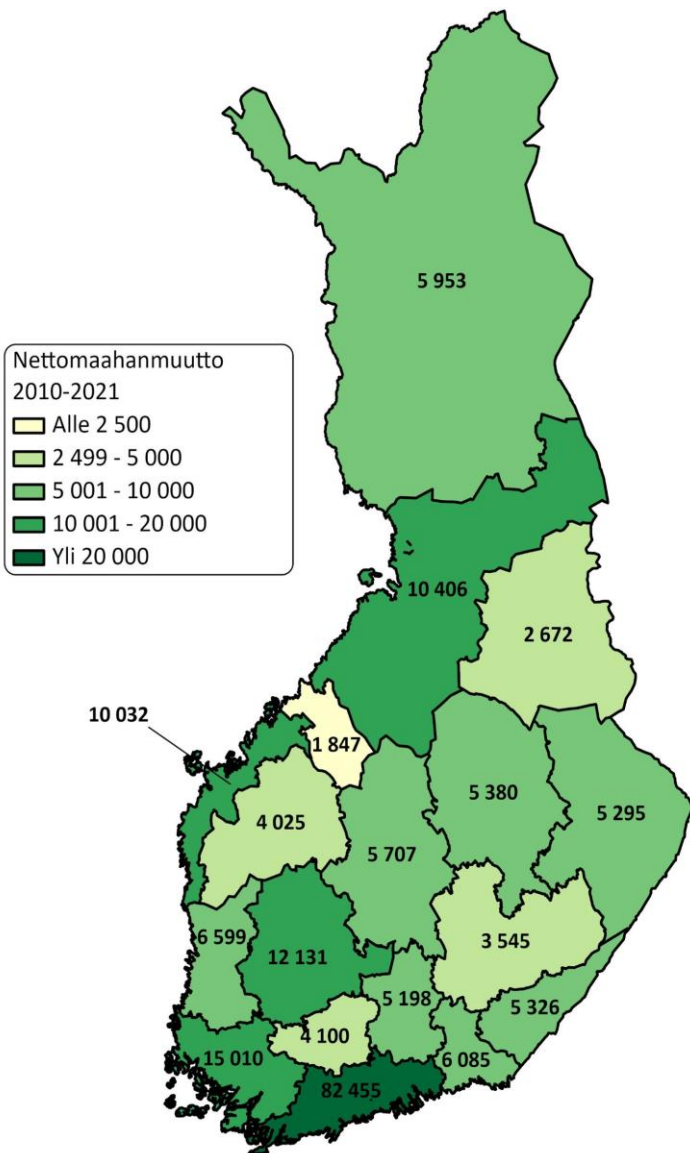

KOKO MAAN nettomaahanmuutto vuosina 2010-2021

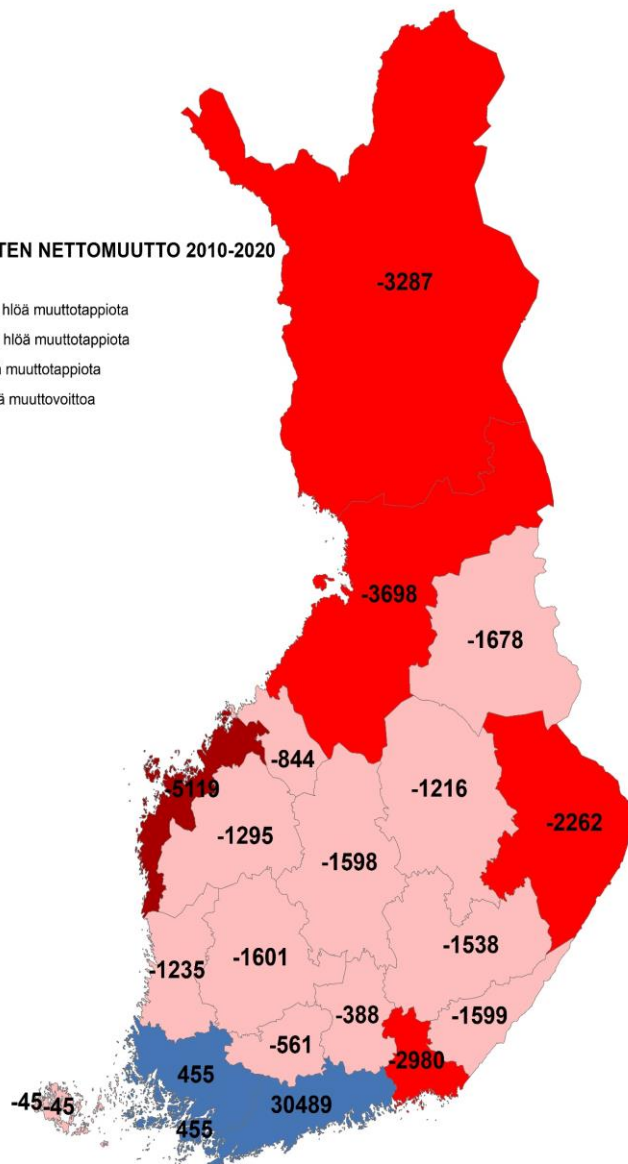

- Suomi on saanut nettomaahanmuutosta **muuttovoittoa joka vuosi** vuosina 2010-2021
- Suomi sai yhteensä **193 700** henkilöä muuttovoittoa ulkomailta vuosina 2010-2021 eli **keskimäärin 16 143 henkilöä vuodessa**
- Suomen nettomaahanmuutto oli viime vuonna **suurempaa kuin kertaakaan toisen maailmansodan jälkeen** (tilastot käytettävissä vuodesta 1945 alkaen).

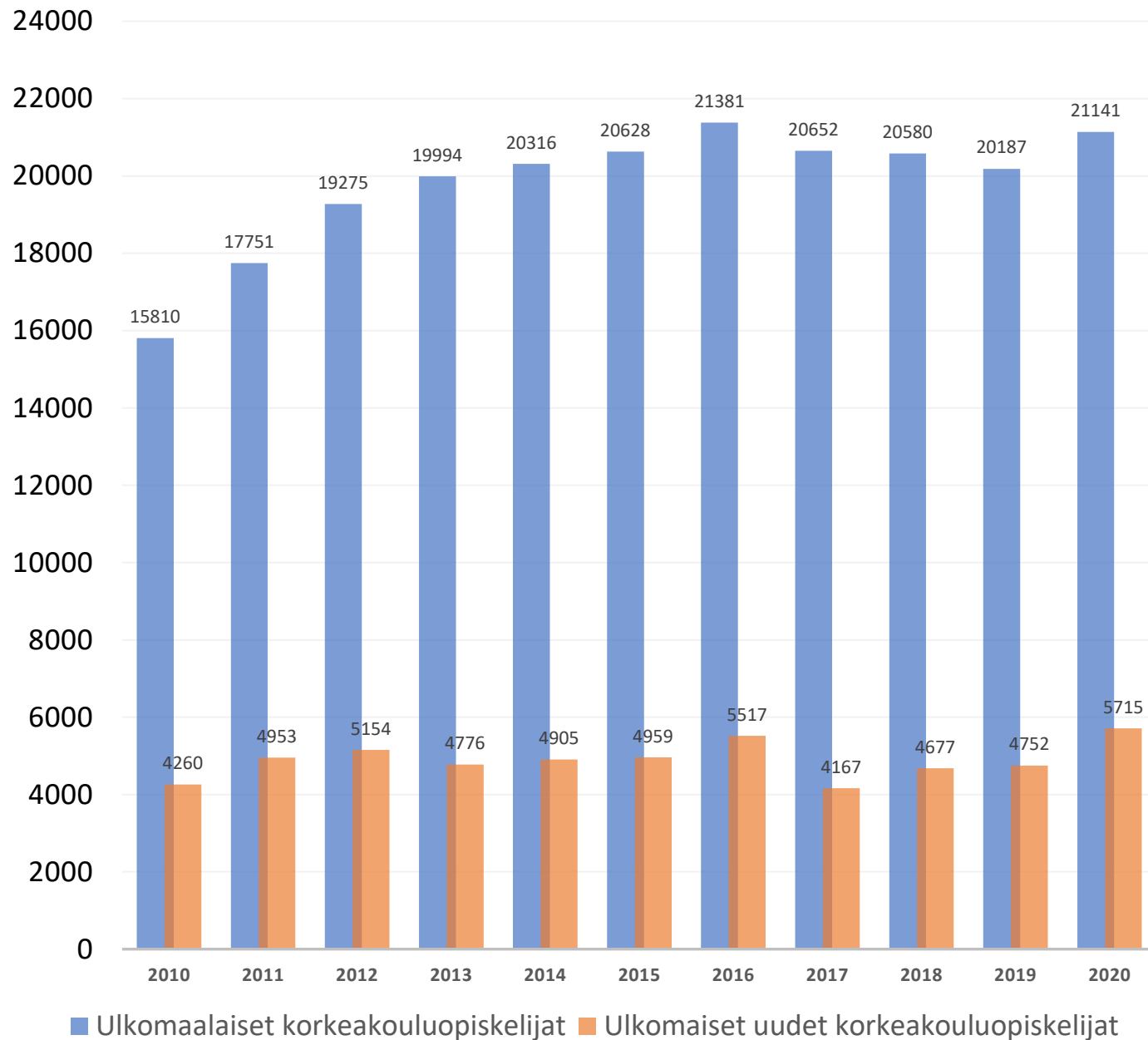
KOKO MAAN nettomaahanmuutto ja maahanmuuttajien jatko- muutot alueittain vuosina 2010-2021

VIERASKIELISTEN NETTOMUUTTO 2010-2020

- Ensimmäisessä kartassa kuvataan netto-
maahanmuuton määrää maakunnittain
vuosina 2010-2021. Nettomaahanmuutto oli
positiivinen kaikissa maakunnissa ajanjak-
son aikana. **Pohjanmaat saivat ulkomailta
muuttovoittoa yhteensä 11 879 henkilöä,
joka oli määrällisesti neljänneksi eniten
muihin alueisiin verrattuna.**
- Toisessa kartassa kuvataan vieraskielisten
eli maahanmuuttajien jatkomuuttoja maa-
kunnittain Suomessa. **Muuttovoittoa vie-
raskielisten jatkomuutoista saivat vain
Uusimaa ja Varsinais-Suomi.** Pohjanmaat
kärsivät vieraskielisten jatkomuutoista
tappiota noin 6 000 henkilöä vuosina 2010-
2020

KOKO MAAN ulkomaaiset korkeakoulu- opiskelijat 2010-2020

- Graafissa kuvataan ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden ja uusien opiskelijoiden määrää korkeakouluissa vuosittain vuosina 2010-2020
- **Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden ja uusien opiskelijoiden määrä on kasvanut noin kolmanneksella korkeakouluissa 2010-luvun kuluessa**
- Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä on kasvanut noin 5 000 opiskelijalla ja uusien opiskelijoiden noin 1 500 opiskelijalla vuosina 2010-2020

POHJANMAAT

=

**Pohjanmaa
Keski-Pohjanmaa**

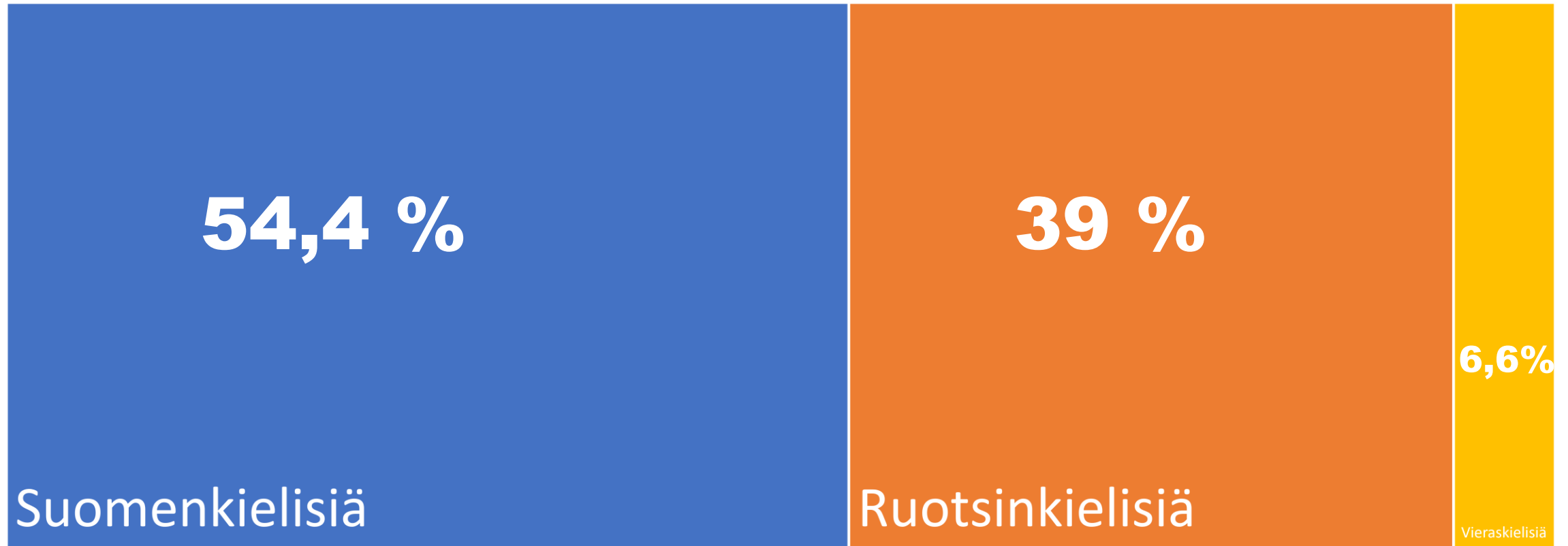

POHJANMAIDEN VÄESTÖPROFIILI

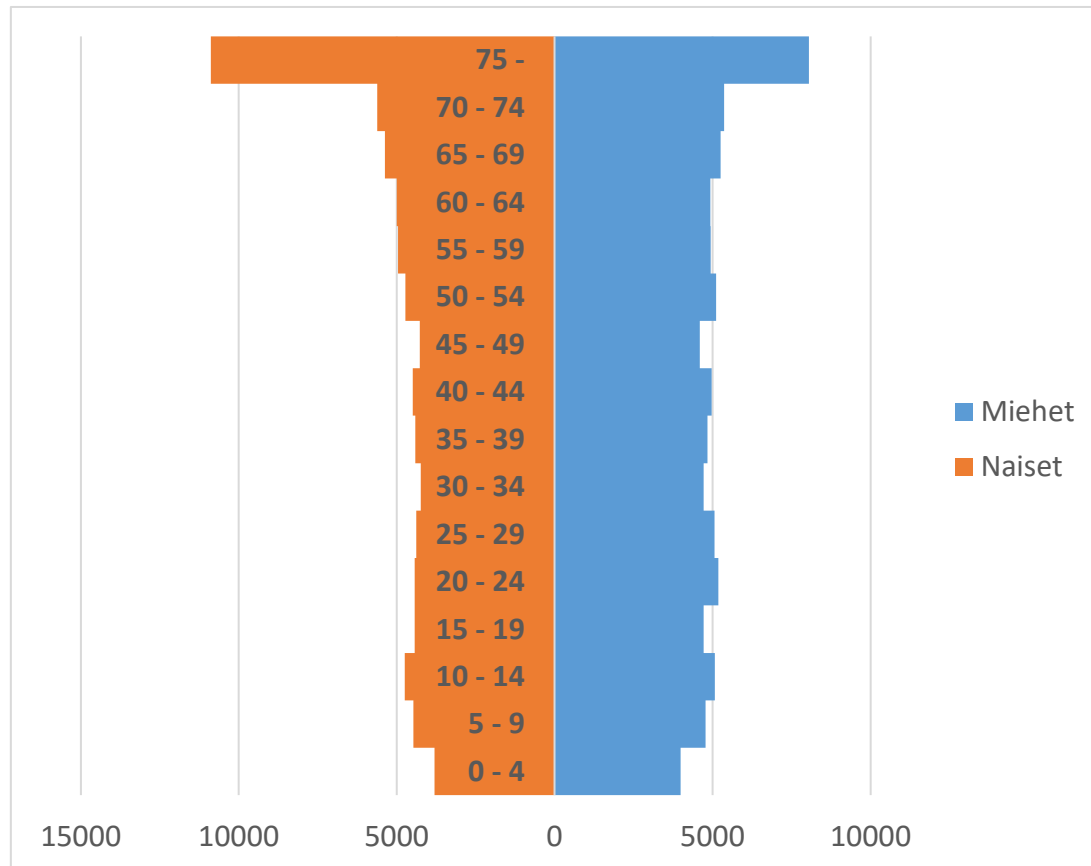
kieliryhmän mukaan vuonna 2021

■ Suomenkielisiä ■ Ruotsinkielisiä ■ Saamenkielisiä ■ Vieraskielisiä

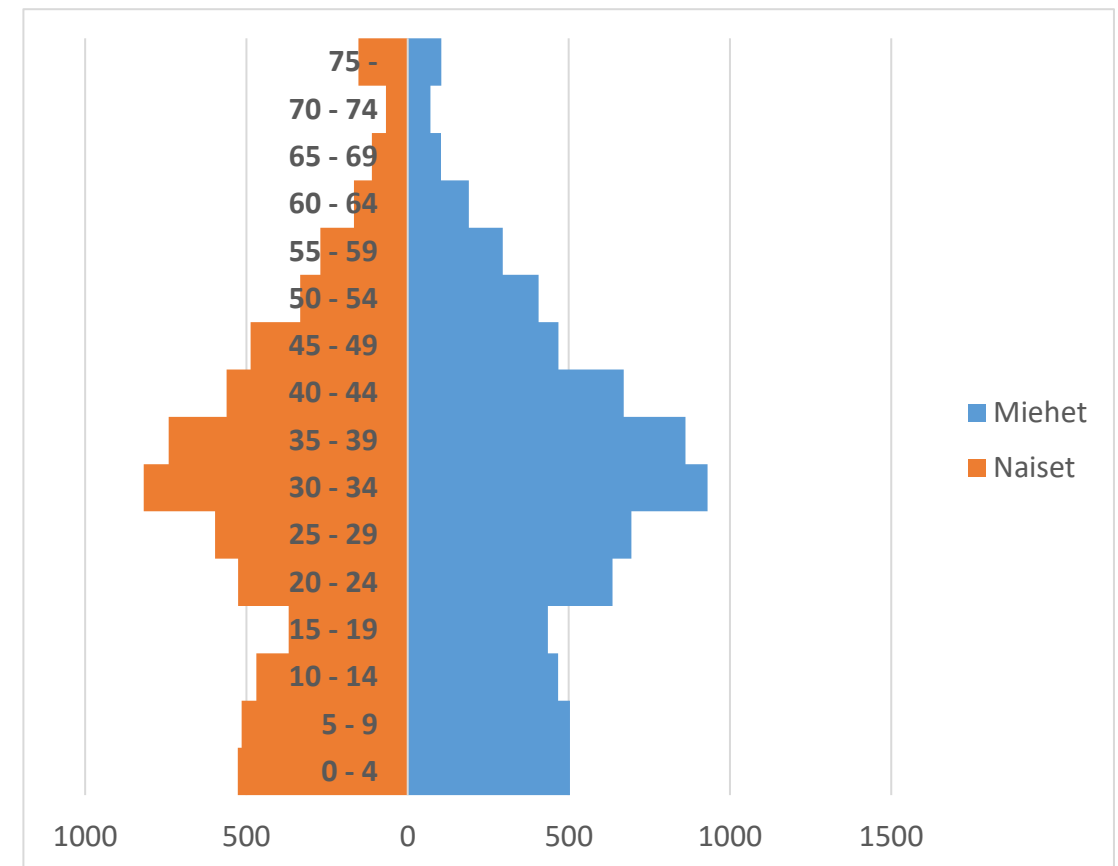

POHJANMAAN suomalais- ja ulkomaalaistaustaisten ikäpyramidi viisivuotissikäryhmittäin vuonna 2020

Suomalaistaustainen väestö ikäryhmittäin

Ulkomaalaistaustainen väestö ikäryhmittäin

POHJANMAIDEN positio elinvoimaan liittyvillä kovilla tunnusluvuilla

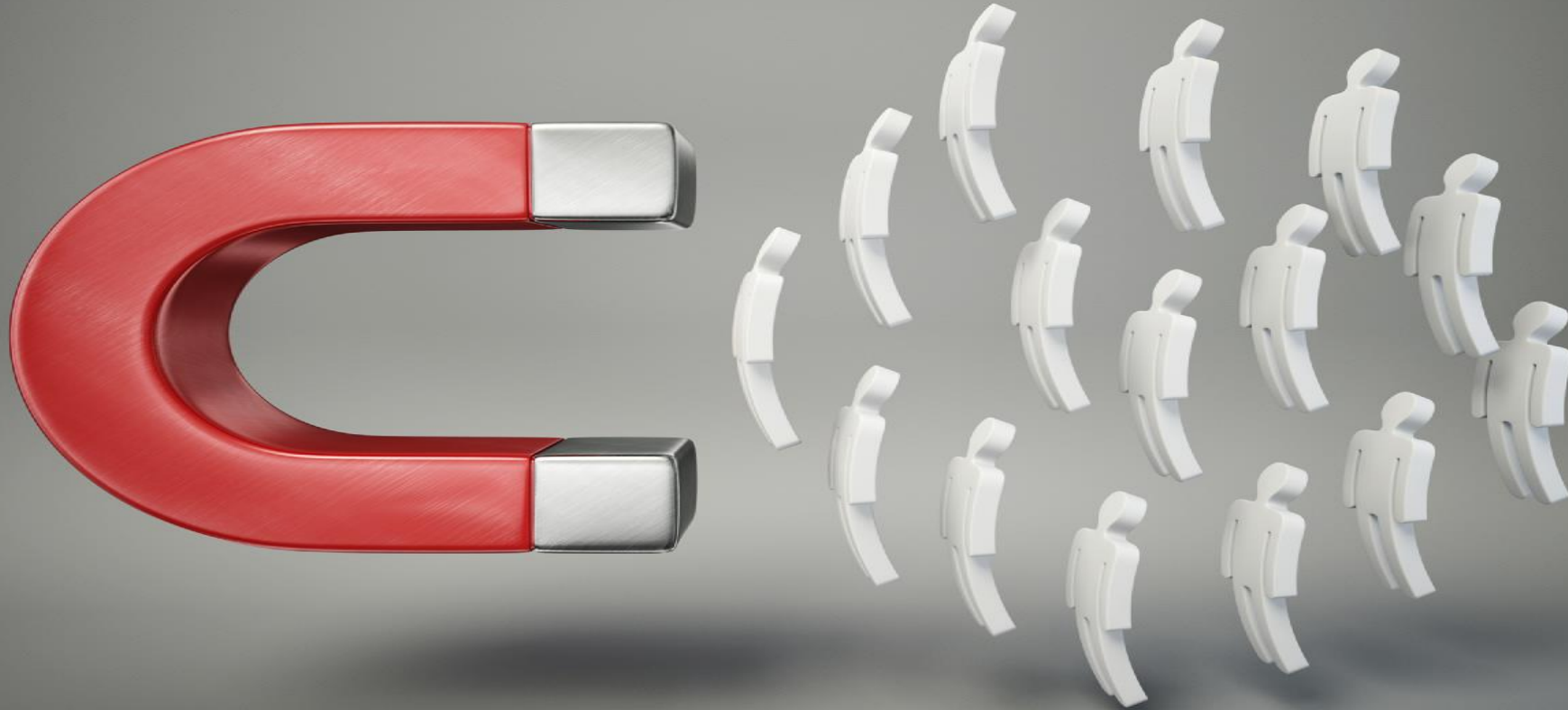
Vahva positiivinen rakennemuutos kovilla tunnusluvuilla:

- Aluetalouteen ja vientiin liittyvillä tunnusluvuilla
- Työllisyys- ja työpaikkakehityksessä
- Yritysdynamiikassa ja –perustannassa
- Osaamiseen ja TKI-toimintaan liittyvillä tunnusluvuilla (varsinkin Pohjanmaa)
- Alueelle kohdistuvien yksityisten ja julkisten investointien määrässä

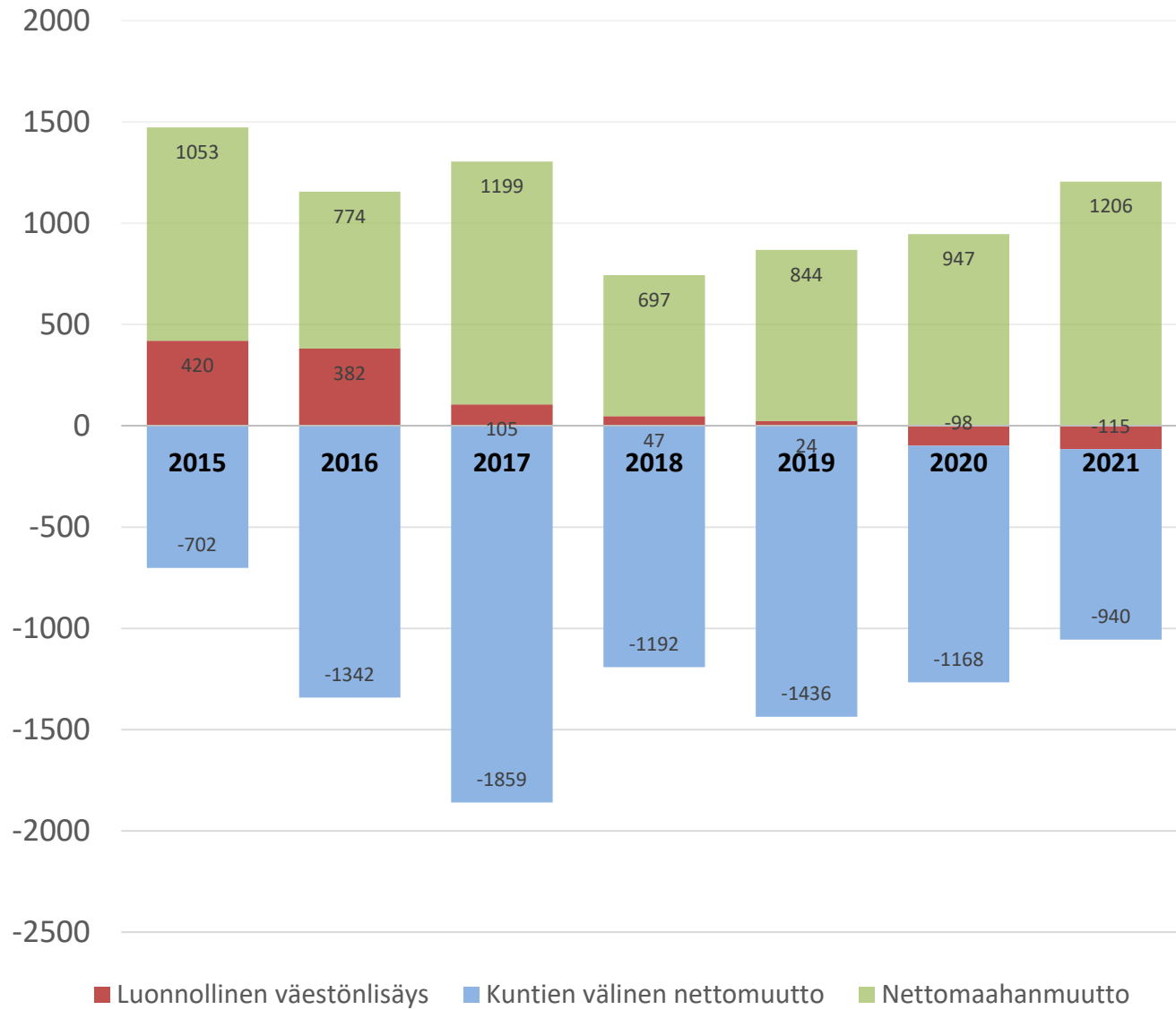
Mutta...

Väestönkehityksessä sekä veto- ja pitovoimassa riittää tehtävää!

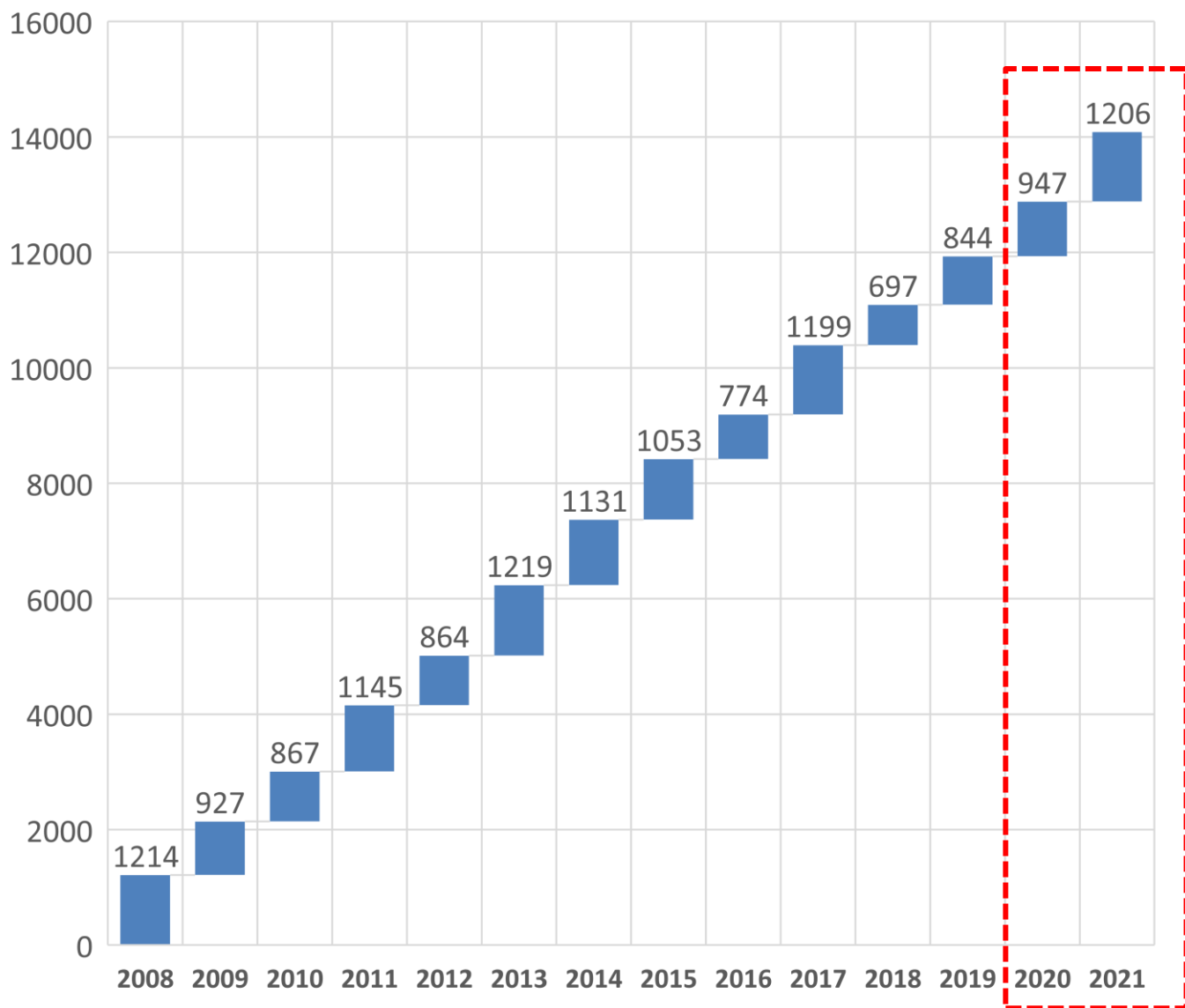
POHJANMAIDEN väestönkehitys osateki- jöittäin vuosina 2015-2021

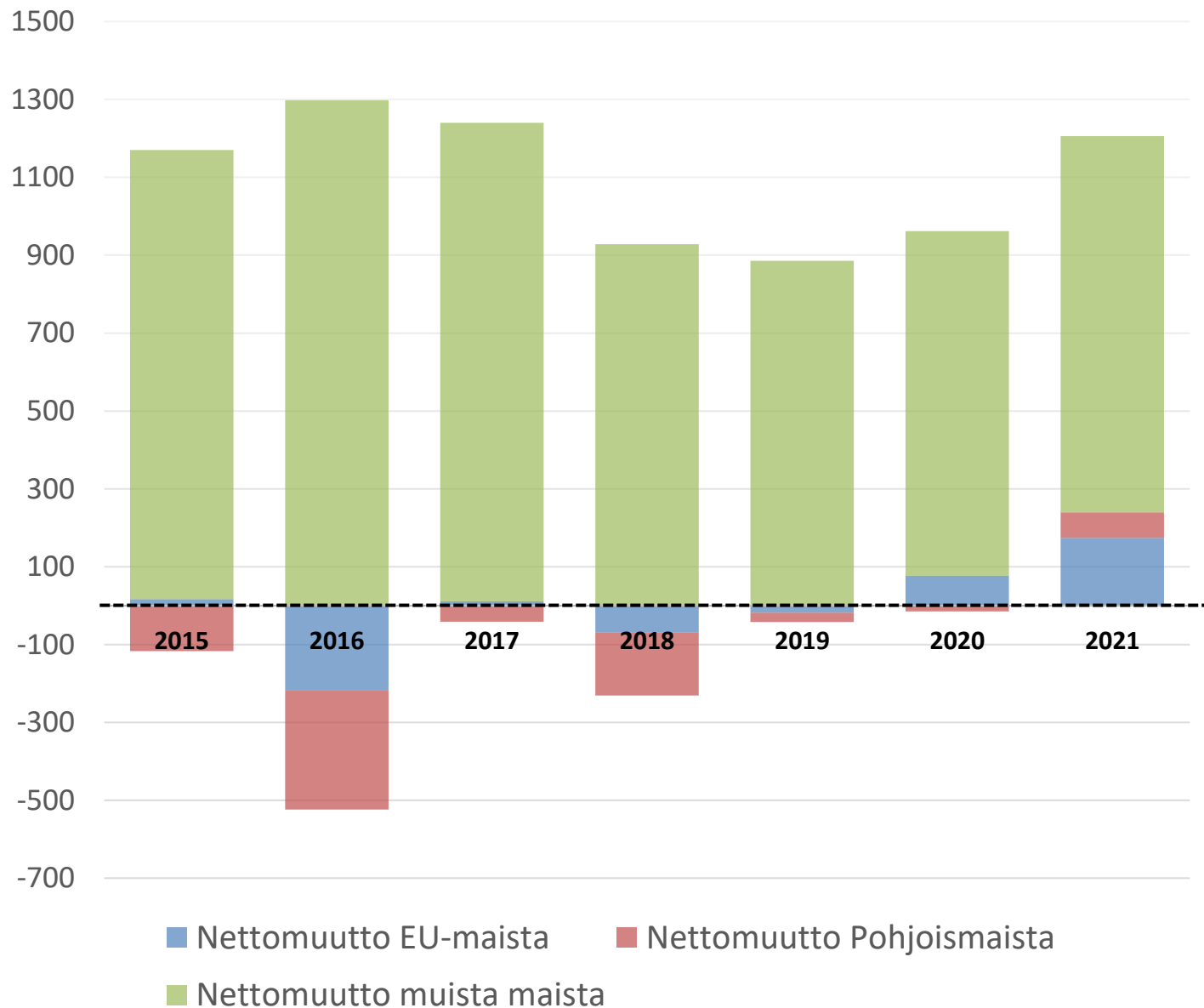
- **Pohjanmaiden väestö supistui** yhteensä noin -1 100 henkilöllä vuosina 2015-2021
- Pohjanmaiden **väestönkehitys oli osatekijöittäin tarkasteltuna kaksijakoista**: luonnollinen väestönlisäys oli (+765) ja nettomaahanmuutto(+6720) positiivista, mutta kuntien välinen nettomuutto vahvasti negatiivista (-8639)

- **Pohjanmaiden kohtuullisen tasapainoisen väestönkehitys perustuu käytännössä vain ja ainoastaan nettomaahanmuuttoon**

POHJANMAIDEN nettomaahanmuutto finanssikriisistä korona- kriisiin (2008-2021)

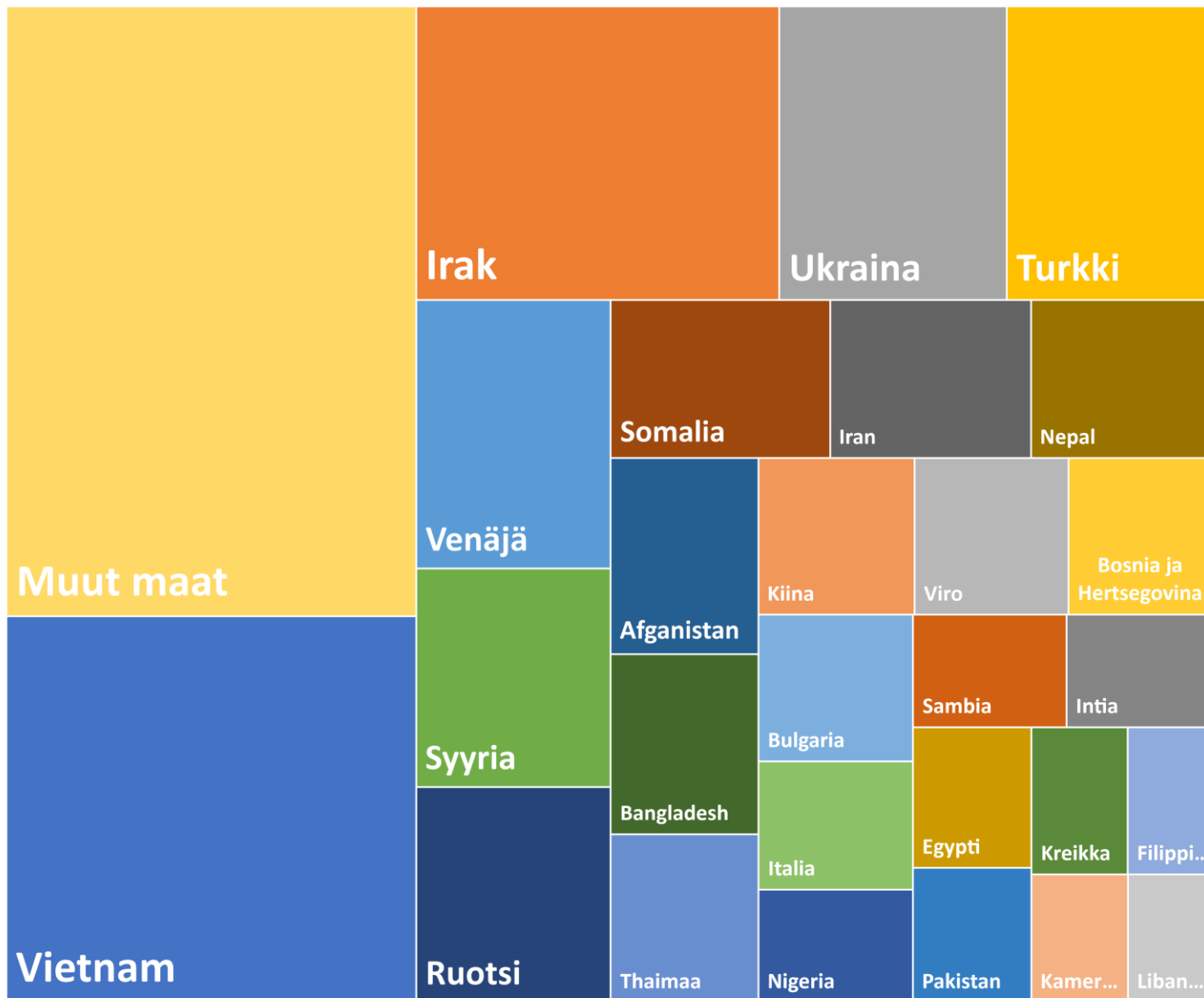
- Pohjanmaat saivat ulkomailta muuttovoittoa yhteensä noin 14 100 henkilöä vuosina 2008-2021 eli keskimäärin 1 006 henkilöä vuodessa
- Pohjanmaat saivat muuttovoittoa ulkomailta joka vuosi ajanjakson aikana: vuoden 2021 muuttovoitto oli koko ajanjakson kolmanneksi korkein
- Muuttovoitot ulkomailta vähenivät ennen koronakriisiä vuosina 2018-2019, mutta kasvoivat jälleen korona-aikana. Korona-ajan kasvua selittää Suomen kansalaisten paluumuuttojen lisääntyminen ja maastamuuttojen tyrehtyminen.

POHJANMAIDEN nettomaahanmuutto lähtöalueittain

- Pohjanmaiden muuttovoitto ulkomailta tuli Pohjoismaiden ja EU-maiden ulkopuolisista maista (+7 345) vuosina 2015-2021
  - Pohjanmaat kärsivät vähäistä muuttotappiota muille Pohjoismaille (-26) ja EU-maille (-599) vuosina 2015-2021
- **Pohjanmaiden asema on kohentunut muiden Pohjoismaiden ja EU-maiden muuttotaseen suhteen korona-aikana:** vuonna 2021 Pohjanmaat saivat jo muuttovoittoa sekä Pohjoismaista että EU-maista

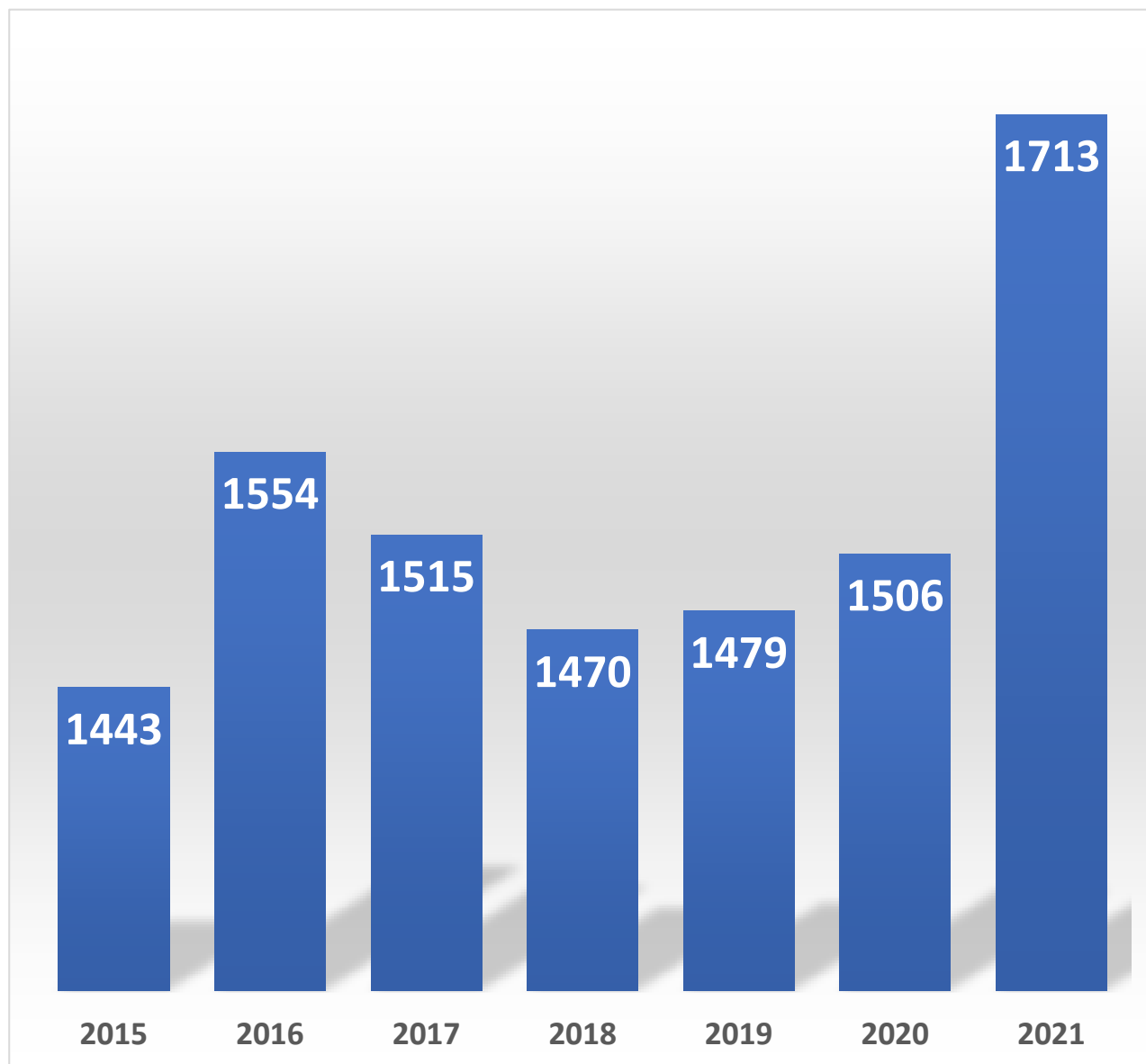
POHJANMAIDEN nettomaahanmuutto ulkomaalaistaustaisista lähtömaittain

- Pohjanmaat saivat nettomaahanmuuttoa ulkomaalaistaustaisista henkilöistä yhteensä 8 107 henkilöä vuosina 2015-2020
- **Pohjanmaat saivat nettomaahanmuuttoa ulkomaalaistaustaisista henkilöistä yhteensä 99 eri maasta.** 100 maasta ei tullut ei tullut lainkaan muuttovoittoa ulkomaalaistaustaisista henkilöistä
- **Pohjanmaat saivat eniten ulkomaalaistaustaisista muuttovoittoa** Vietnamista (13,1 % muuttajista), Irakista (8,8 %), Ukrainasta (5,5 %), Turkista (5,2 %), Venäjältä (4,3 %) sekä Syyriasta ja Ruotsista (3,5 %).

POHJANMAIDEN ulkomaiset korkeakoulujen tutkinto-opiskelijat 2015-2021

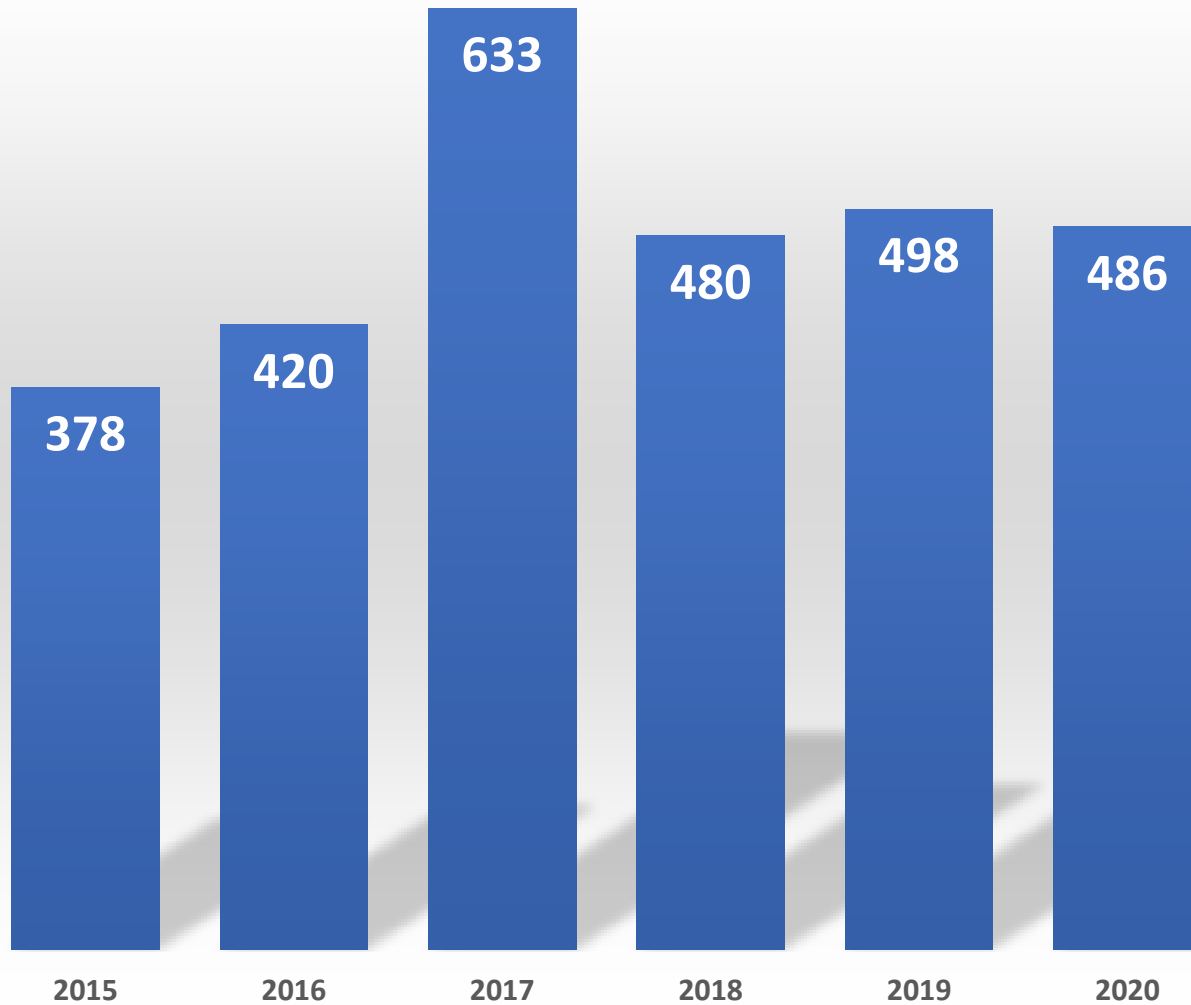
- Pohjanmaiden ammatti- ja tiedekorkeakouluissa oli yhteensä 1 443 – 1 713 ulkomaista korkeakoulujen tutkinto-opiskelijaa vuosina 2015-2021

- **Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kasvoi 270 korkeakouluopiskelijalla (+18,3 %) eli lähes viidenneksellä vuosina 2015-2021**

- Ulkomaisten tutkinto-opiskelijoiden määrä kasvoi merkittävästi erityisesti Keski-Pohjanmaalla (+72,1 % vuosina 2015-2021)

- **Ulkomaisista korkeakoulujen tutkinto-opiskelijoista 72-76 prosenttia opiskeli ammattikorkeakoulututkintoa vuosina 2015-2021**

POHJANMAIDEN ammattillisen koulutuksen ulko- maiset opiskelijat 2015-2021

- Pohjanmaiden ammatillisessa toisen asteen koulutuksessa oli yhteensä 378-633 ulkomaista opiskelijaa vuosina 2015-2020
- **Ulkomaisten opiskelijoiden määrä kasvoi 108 opiskelijalla (+28,6 %) eli yli neljänneksellä vuosina 2015-2020**
- Ulkomaisten opiskelijoiden määrä samalla tasolla vuosina 2018-2020. Huippuvuonna 2017 opiskelijoiden määrä selvästi korkeammalla tasolla
- Keskimäärin noin neljä viidestä ulkomaisesta opiskelijasta opiskeli Pohjanmaalla ja noin yksi viidestä Keski-Pohjanmaalla. Vuosittaista hajontaa jossain määrin.

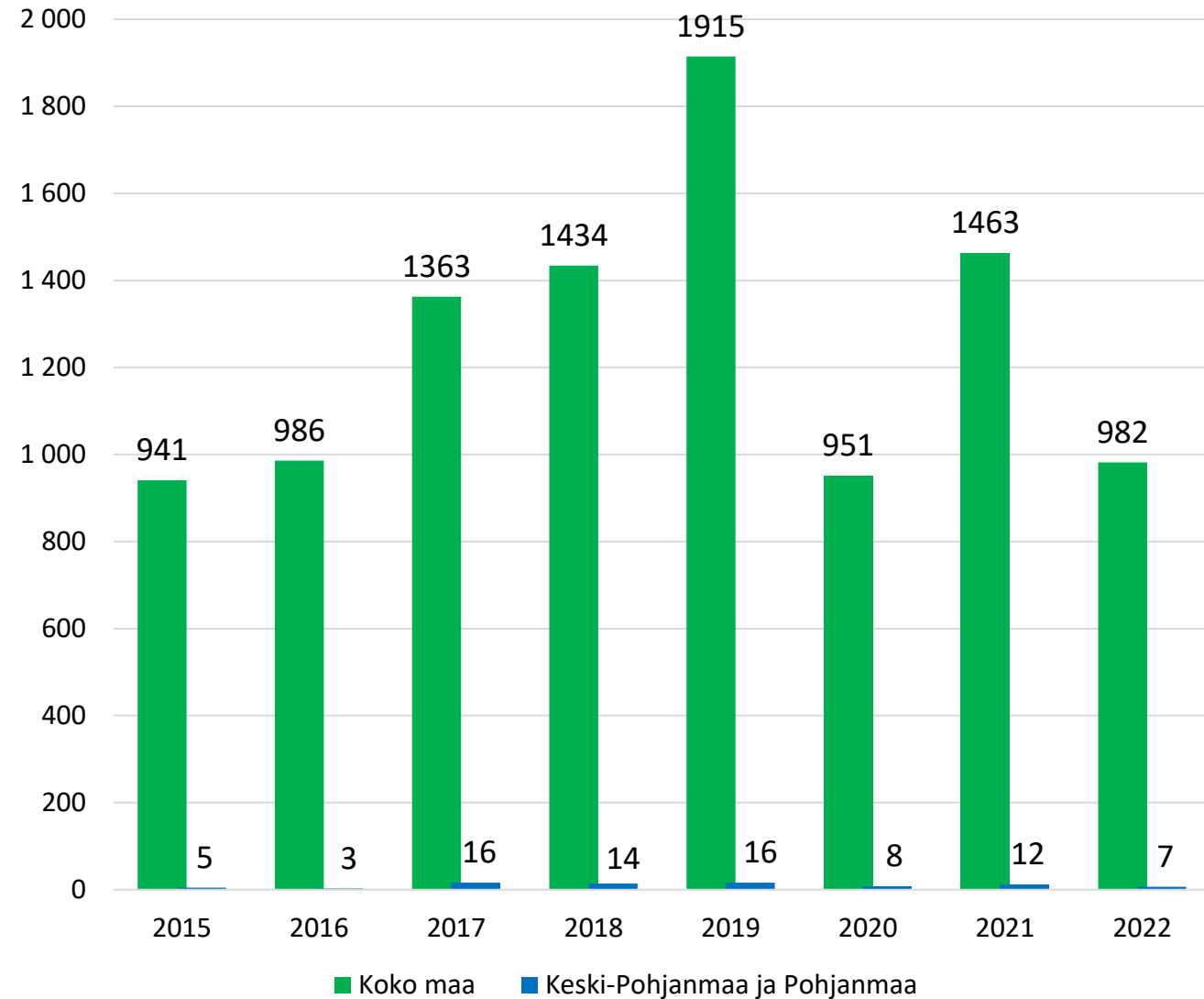
ERITYISASIASIANTUNTIJAT

Myönnettyjen oleskelulupien määrän kehitys koko maassa vuosina 2016-2022/M5

Kuviossa kuvataan erityisasiantuntijoille hyväksytettyjen oleskelulupien määrän kehitystä koko maassa sekä Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla vuosien 2016-2022/M5 aikana.

- **Erityisasiantuntijoille myönnettiin yhteensä noin 10 000 oleskelulupaa** Suomeen vuosien 2016-2022/M5 välisenä aikana eli keskimäärin noin 1 250 lupaa vuodessa
- **Kaikista erityisasiantuntijoille myönnetyistä oleskeluluvista ainoastaan 81 myönnettiin Pohjanmaille koko ajanjakson aikana**
- Erityisasiantuntijoille myönnettyjen lupien määrä kasvoi jokaisena vuotena koronakriisin alkuun saakka
- **Vuoden 2022 ensimmäisen viiden kuukauden aikana on myönnetty jo enemmän lupia kuin vuosina 2015, 2016 ja 2020.**

Erityisasiantuntijat 2016-2022/M04

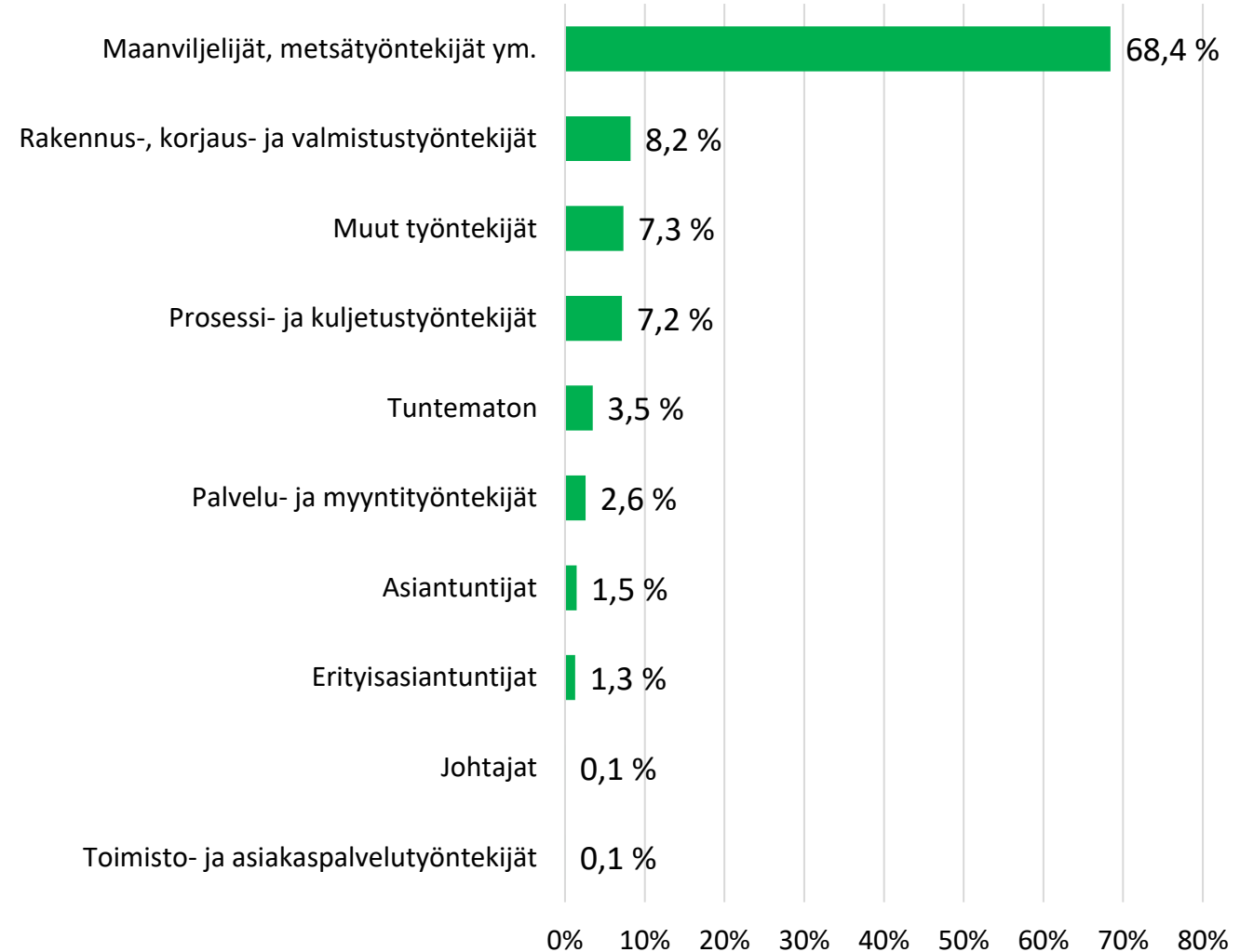
TYÖPERUSTAISET MAAHANMUUTTAJAT

jakautuminen ammattiluokittain Pohjanmailla 2016-2022/M5 aikana

Kuviossa on kuvattu osaratkaisua edellyttävän työn ammattiluokkien jakautumista hyväksytyistä ensimmäistä oleskelulupaa koskevista hakemuksista Keski-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla vuosien 2016-2022/M5 aikana.

- Keski-Pohjanmaalle ja Pohjanmaalle myönnettiin yhteensä 1 789 oleskelulupaa vuosina 2016-2022/M6 eli keskimäärin noin 275 oleskelulupaa vuodessa
- **Lähes 70 prosenttia myönnetyistä luvista kohdistui maa- ja metsätalouteen / kausityöhön liittyviin ammatteihin ja työtehtäviin**
- Toiseksi suurin ryhmä olivat rakentamiseen ja valmistukseen sekä prosessi- ja kuljetustyöhön liittyvät luvat, joiden osuus oli noin 15 prosenttia kaikista myönnetyistä luvista.
- Muihin ammatteihin tai työtehtäviin myönnettyjen lupien määrä oli erittäin vähäinen vuosien 2016-2022/M5 välisenä aikana

Osaratkaisua edellyttävän työn ammattiluokkien jakautuminen hyväksytyistä luvista 2016-2022/M04

Lähde: Maahanmuuttovirasto; erillisaineisto

POHJANMAIDEN ulkomaalaisten työvoima- potentiaali heinäkuun lopussa 2022

- Pohjanmailla asui yhteensä noin 244 000 asukasta vuoden 2021 lopussa
- Pohjanmaiden väestöstä ulkomaan kansalaisia oli 4,9 prosenttia, vieraskielisiä 6,6 prosenttia ja ulkomaalaistaustaisia 7 prosenttia alueen koko väestöstä
- **Pohjanmailla oli yhteensä noin 1 500 vieraskielistä työtöntä ja noin 1 300 ulkomaalaista työtöntä heinäkuun lopussa 2022.**
- **Pohjanmaiden ulkomaalaisten työttömien määrä ja rakenne kohentui** heinäkuussa 2022 vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna

RYHMÄ	MÄÄÄRÄ
Vieraskieliset työttömät	1 459 (-3 %)
Ulkomaalaiset työttömät	1 292 (-1,4 %)
Ulkomaalaiset alle 25-vuotiaat työttömät	138 (-18,3 %)
Ulkomaalaiset yli 50-vuotiaat työttömät	278 (0 %)
Ulkomaalaiset pitkäaikaistyöttömät	145 (-24 %)

Lähde: Tilastokeskus, väestö; muuttoliike

Yhteisiä tavoitteita Pohjanmaalle ja Keski-Pohjanmaalle väestönkehitykseen vaikuttamisessa

1

Pohjanmaiden nettomaahanmuuton tason nostaminen 2-kertaiseksi nykyisestä sekä ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden määrän lisääminen a'la Centria

2

Pohjanmaiden kuntien välisen tulomuuttojen maltillinen lisääminen ja lähtömuuttojen maltillinen väheneminen (esim. +100 ja -100 hlöä per vuosi)

3

Pohjanmaiden korkea-asteen valmistuneiden pitovoima-suhteen asteittainen nostaminen (nosto 5-10 %-yksikköä)

4

Pohjanmaiden työvoimareservien saaminen edes osittain palautettamiseksi työmarkkinoille (6 363 työtöntä + työvoiman ulkopuolella olevat)

5

Pohjanmaiden hurja tuottavuusloikka (työurat, työhyvinvointi, automatisaatio, digitalisaatio jne.)

6

Villit kortit?

Kiitos!

TIMO ARO, VTT
Johtava asiantuntija
045 657 7890
timo.aro@mdi.fi
@timoaro